

Flag skal indlemmes i vor internationale Samling; og vi vil haabe at kunne tælle portugisiske Kvinder ved vore fremtidige Kongresser.

I Bosnien og Herzegovina er fire Klasser af Mænd kvalificerede til at stemme efter en ny Konstitution af 20. Februar 1910 — autoriseret af det østerrigsk-ungarske Kejserrige. Den første Klasse bestaar af Landejendomsbesiddere, som betaler en Skat af 140 østerrigske Kroner af deres Gods og heri er Enker og Ugifte indbefattede. De stemmer kun gennem Repræsentanter, men dette er dog kun en Biting. Det første Valg fandt Sted i Maj 1910. Der var otte-og-halvfjerdsindtyve Kvinder, der stemte, hvoraf de seks-og-halvfjerds var Muhamedanere, en Serber og én Katholik. Naar man tænker paa, at dette muhamedanske Land forsaavidt har glemt sine Instruktioner fra Koranen, saa at det udvider denne lille Del af Retfærdighed til at omfatte Kvinderne, synes denne Tildragelse os — uagtet dens tilsyneladende Ubedydelighed — at være et betydningsfuldt Halmstraa, der viser, hvad Vej Vinden blæser i dette vort tyvende Aarhundrede.

Som en direkte Følge af vor organiserede Bevægelse har der været en betydningsfuld Sejrr af fejre ved hver International Kongress. Den vægligste Vinding i det forløbne Aar kommer fra de Forenede Stater. Med Hensyn til Rigdom, Befolkning og politisk Indflydelse er Staten Washington den betydningsfuldeste af de amerikanske Stater, der endnu er vunden. Det maa erindres, at i de Forenede Stater maa Kvindestemmeretten gennemføres ved at de mandlige Vælgere afgiver deres Stemme, og den maa vinde Majoritet i hver eneste Stat for sig. Spørgsmaalet blev i Washington vedtaget med tredobbelt Fler-tal. Det mest tilfredsstillende Bidrag til denne Sejrr var — efter almindeligt Vidnesbyrd — at denne betydningsfulde Afstemning skyldtes Mænd og Kvinder, som tidligere havde boet i en af de tilgrændsende Stater, hvor Kvinderne havde Stemmeret, og som kunde modgaade den theoretiske Opposition, der mødte frem, med Kendsgjerninger og Tal ud-dragne efter gjort Erfaring.

Udenfor al Tvivl synes de fem Stater, der havde fuld Stemmeret for Kvinder, kun ubetydelige Vindinger for Folk i andre Lande. Det er sandt nok, at disse Stater er nye og deres Befolkning kun liden. Saa nye er de, at da jeg var Barn, var det Territorium, som disse senere skulde dække, paa mit Landkort betegnet som: »Den Store Amerikanske Ørken.« Men et Slægtled har afstedkommet vidunderlige Forandringer. Tidssvarende Vandings-systemer har forvandlet Ørkenen til frugtbart Land og dettes velsmagende Frugter har fundet Vej til Verdensmarkedet. Brød, som er bagt af dets Kornsorter, kan man finde paa hvilkesomhelst Nationers Bord. Minerne, som findes der, sender Guld og Sølv til Alverdens Mønter. Bjergene forsyner alle Lande med Semi-Juveler; Kul og Jern derfra giver Tusinder af Fabriker Arbejde og Idéer til ny Foretagsomhed. Master fra Washingtons store Skove sejler over alle Have, og et Jernbanenet er spredt over Territoriet og fører dets store Produktion ud til Oceanet, hvor en af de største og dybeste Havne i Verden modtager den. Alle Elementer, som

i andre Lande har bidraget til at grundlægge Byer, og til at underholde store Indbyggertal, findes der. Endog i dette Øjeblik er Totalsummen af Stemmeretskvinder i disse tyndt befolkede Stater Halvdelen af det Antal Kvinder, som vilde faae Stemmeret til Storbritanniens Parlament, hvis »The Conciliation Bill« blev vedtaget. Disse fem Staters Udstrækning er lig med Englands, Skottlands, Irlands, Wales', Øen Mans, Norges, Sverrigs, Danmarks og Halvdelen af Nederlandenes. Saa ubegrænset er denne store Stræknings Hjelpekilder, at Tiden sikkert vil bringe en Befolkning, der er ligesaa stor som den, der findes i de nævnte Lande. Husk paa, at Stemmeretten er sikkert alle kommende Slægtled af ufødte Kvinder her, og gør Eder det klart, at disse Sejre har en mægtig Betydning. (Sluttes.)

Brev fra Norge.

Kjære redaktør!

Det kunde kanske interessere »Kvindestemmeretsbladet«s læsere at høre lidt fra Norge og om de sidste begivenheder i vor saks historie heroppe.

Vi lever desværre under trykket af den samme varmebølge som gjennemstrømmer hele Europa. En slik varme og en slik tørke er en ulykke for vort land og dets jordbruk mere end for de andre lande, da Norges jordbund er fattig og mager, græsset og kornet vokser paa mange steder bogstavelig »paa stengrund« og har ikke dype rotter, saa det visner let og gir os daarlige aar.

Vi har ogsaa en sorgelig lockout for tiden. Den bringer megen nød og elendighet og sorg med sig, ikke mindst for kvinderne og hjemmene.

Og midt oppe i alt dette kom stemmeretten, den sidste slump politisk stemmeret for kvinder, under debat i stortinget, som trodser varmen og sitter samlet endnu, vi haaper, saalænge lockouten varer, og til mægling er brakt i orden.

Desværre vi tapte paa stemmeretten! Til at begynde med, hadde vi et litet haap. Det saa ut, som om den stod over de politiske partier. Der findes jo nu ikke længer noet politisk parti, som er principiel motstander av kvinde stemmeret.

Socialdemokraternes og venstres repræsentanter var valgt paa programmet: »almindelig politisk stemmeret for kvinder«. Og de frisdede og højrepartiet hadde under Mrs. Chapman Catts besøk her i Kristiania, gjennom statsminister Konows tale til hende, indgit os forhaapninger om at ialfald endel af partiernes medlemmer, vilde gaa med, naar kvindestemmeretten kom til behandling i stortinget.

Konstitutionskomiteens flertal indstillet paa »at det foreliggende forslag om almindelig politisk stemmeret for kvinder, som har fyldt 25 aar« vedtoges, mens et mindretal vilde ha det forkastet.

Med spænding var det derfor jeg indfandt mig i stortinget igaar for at høre paa debatten. Noget egentlig nyt frembrakte den imidlertid egentlig ikke.

Vor saks forfægter fra de tidligere debatter om stemmeretten, hr. Bryggessaa, frem-

holdt det uretfærdige i længer at forholde kvinderne deres ret. De har vist, at de er fuldt skikket til at delta i det offentlige liv. Det eneste rette er, at alle opfatninger faar komme frem og brytes. Det hele samfund vil tjene paa det.

En socialdemokrat uttalte, at den begrænsede politiske stemmeret kvinderne hadde, var uretfærdig, fordi den utestængte de kvinder som ikke tjente nok. Og de kvinder kunde ha likesaa stort krav paa at faa stemmeret som de, hvis mænd tjente og betalte sine hustruers skat. Han fandt derfor den nu gjældende stemmeretsgrænse ulogisk og umulig at opretholde.

De frisdede repræsentanter taug. Statsministeren var tilstede, men ogsaa han taug. Og han burde ha talt.

Til gjengjæld rykket høire i marken. Partiets to mest anseede talere lovpriste kvinderne i høie toner. (Den sang har vi nu hørt i hundreder av aar!) »De er bedre end vi mænd« — osv. (En kjendt vise, ikke sandt? —) men — — —

Ja, det er dette men, som i høires omkvæd altid lyder ens!

Hr. assessor Hagerup-Bull var især fuld av beundring for os kvinder. Men — han turde ikke »lægge statens ror i uprovede hænder«. Hvorledes de skal proves, naar de ikke faar midlet til at haandtere roret, gav han ikke noen anvisning paa. Imidlertid mente han at om noen aar — f. eks. i næste stortingsperiode, ja, da hadde kvinderne faat saa meget større politisk indsigt at da kunde man tænke paa at gi de 255,000 kvinder politisk stemmeret.

Fra socialdemokratisk side fremholdtes der, at 3 aar var en kort tid i et lands politiske liv, og at man ikke fik politisk indsigt, hvis man ikke hadde politisk indflydelse.

Ved avstemningen fik forslaget 73 stemmer for, mens 47 stemte imod. De 73 var samtlige socialdemokrater, venstre, paa én eneste principiel motstander nær, samt 16 repræsentanter, tilhørende de frisdede og højrepartiet.

Som grundlovsforslag kræves der $\frac{2}{3}$ majoritet, og der manglet altsaa bare 7 stemmer, saa hadde seiren været vor! Ja, det er trist. Men vi gir ikke tapt!

Kristiania 12. august 1911.

Med venlig hilsen

Deres forbundne

Fr. Mørck.

Kvindevalgretsklubben.

En af de første Dage i Juni Maaned, lige forud for Stockholmskongressen, havde vi den Glæde, at modtage Frøken *Martina Kramers* her paa sin Genrejse. Elskværdigt havde hun efterkommet vor Opfordring til et lille Ophold her, under hvilket hun gav os et højt oplysende Foredrag om Kvindestemmeretten, som den har udviklet sin Organisation i de forskellige Lande. Ingen veed bedre Besked herom end Martina Kramers. Hun modtager den fra Alle og giver den til Alle. Sammenkomsten fandt Sted hos Fru Johanne Münter. Der var Mange tilstede, og vi tilbragte en højt fornøjelig Aften, opmærksomt lyttende til vor højt begavede Foredragsholder.

J. M.

Redigeret af Fru *Johanne Münter*, Bredgade 34.

J. Chr. Nielsens Enke. Kbhvn.